

Ciència oberta i recursos educatius en obert

Eva Estupinyà - Unitat de Biblioteca i Documentació

La ciència oberta facilita l'accés obert i gratuït a la recerca, l'educació i el coneixement amb l'objectiu d'afavorir-ne l'accessibilitat, la visibilitat i la reutilització. Dins del conjunt de pràctiques i elements de la ciència oberta hi trobem, també, els Recursos Educatius en Obert (REO o OER en anglès).

No hi ha dubte de la rellevància que cada vegada més estan agafant els Recursos Educatius en Obert, sobretot a causa de la crisi provocada per la COVID-19, que ha fet més necessari que mai poder accedir-hi. Així mateix, tant l'Agenda 2030, que els vincula amb l'Objectiu de Desenvolupament Sostenible 4 (ODS4), com la UNESCO, els promouen i els fomenten en les seves polítiques i recomanacions.

Aquests recursos educatius en obert inclouen cursos, mòduls didàctics, exercicis, simulacions, llibres de text, jocs, material multimèdia i altres tipus de materials d'ensenyament i aprenentatge. La diferència més significativa d'aquests continguts és que disposen de llicències obertes, com ara les Creative Commons, que permeten l'accés, l'ús, l'adaptació i la redistribució sense cap cost i sense restriccions i limitacions, i així activa les **5R** que proposa **Wiley** [<https://opencontent.org/definition/>].

- Retenir (**R**etain) dret a realitzar, tenir o gestionar còpies del contingut.
- Reutilitzar (**R**euse) dret a reutilitzar el contingut.
- Revisar (**R**evise) dret a modificar i adaptar el contingut.
- Remesclar (**R**emix) dret a combinar el contingut original amb altres materials per crear-ne de nous.
- Redistribuir (**R**edistribute) dret a compartir còpies del contingut original, modificat o remesclat amb altres persones.

L'adhesió de la Universitat de Lleida a la iniciativa OpenCourseWare l'any 2010 va suposar el punt de partida de la gestió dels recursos educatius en obert a la UdL. Més tard, la implementació del **Repositori Obert UdL** [<https://repositori.udl.cat/>] i la seva col·lecció de Docència, creada per allotjar-hi aquest material, va permetre consolidar-ne la seva presència. En aquest sentit, la **Política d'Accés Obert de la UdL** [<https://repositori.udl.cat/handle/10459.1/45590>] també inclou els REO i recomana al PDI dipositar materials docents en accés obert al Repositori i així poder coordinar amb la resta del sistema universitari per tal que altres cercadors i agregadors recol·lectin aquests materials. De tots els beneficis que resulten de posar els materials docents en obert, en destaquen la possibilitat de reutilitzar-los i de difondre'ls.

Els últims anys s'ha incrementat considerablement el nombre de recursos educatius al Repositori, a causa de projectes transversals i del treball col·laboratiu entre diferents unitats (SAAD, SIC, BiD) i agents implicats en els materials docents, cosa que ha permès publicar i llicenciar REO integrats a pràctiques educatives.

En aquest context, cal ressaltar que el potencial dels recursos docents en obert passa per disposar de polítiques institucionals per a materials docents en accés obert, que ajudin a garantir que els materials finançats amb fons públic tinguin una llicència oberta, d'incentius per als autors i de pràctiques i dinàmiques obertes que permetin crear i compartir aquests materials amb finalitats educatives.

Podeu ampliar informació sobre els REA i com crear-los, reutilitzar-los i compartir-los a la: **Guía de Recursos Educativos Abiertos: Kit de REA** [<https://rebiun.libguides.com/c.php?g=686349>]

Eva Estupinyà - Unitat de Biblioteca i Documentació